

Podstawowe dane osobowe recenzenta

Prof. dr hab. Anna Wesołowska - Firlej
Dziedzina, sztuki muzyczne
Dyscyplina, instrumentalistyka
Akademia Muzyczna - Łódź

Łódź, dnia 5 kwietnia 2019 r.

Recenzja pracy doktorskiej mgr Marka Lipca

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 25 marca 2019 roku na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2.)

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 12 grudnia 2016 roku w sprawie:

- Wszczęcia na wniosek mgr **Marka Lipca** przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, specjalność – gra na fortepianie i wyznaczeniu dwóch promotorów.
- W świetle Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1 - 3) Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Poznaniu posiadała uprawnienia do przeprowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka. Do nadesłanego mi przez Przewodniczącą Rady Wydziału Instrumentalnego Dziekan - prof. zw. dr hab. Alicję Kledzik pisma informującego o wszczęciu 12 grudnia 2016 roku przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pana **mgr Marka Lipca – „Koncepcja dialektyczna języka muzycznego Lowella Liebermanna – *coincidentia oppositorum* na przykładzie wybranych dzieł kameralnych”** została dołączona stosowna dokumentacja.

Niniejszym stwierdzam, że w świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust.2 pkt. 2, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pana mgr **Marka Lipca**.

Podstawowe dane o Kandydacie:

Pan mgr **Marek Lipiec** urodził się w 1987 roku w Szczecinie. Naukę gry na fortepianie rozpoczął w wieku 12 lat w Państwowej Szkole Muzycznej I st. im. T. Szeligowskiego w

Szczecinie w klasie mgr Reginy Kowalczyk. Następnie został absolwentem Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej II st. im. H. Wieniawskiego w klasie prof. Alicji Kledzik. W 2012 roku Doktorant ukończył studia magisterskie w Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu w klasie prof. dr hab. Alicji Kledzik i dr. Piotra Żukowskiego. Od 2010 roku pracuje w poznańskiej uczelni, początkowo na stanowisku instruktora, a obecnie jako pianista-kameralista w Katedrze Instrumentów Dętych z pedagogami klasy fletu, fagotu i oboju: z prof. Andrzejem Łęgowskim, prof. Tomaszem Gubańskim, doc. Jerzym Pelcem, dr hab. Ewą Murawską, st. wykł. Krzysztofem Zabłockim, dr. Łukaszem Krzemińskim oraz dr Ewą Mizerską. Pan Marek Lipiec w 2011 roku został laureatem Grand Prix VIII Konkursu na Projekt Nagraniowy „Zapomniana muzyka polska” wraz z flecistą Markiem Kokowskim. Konkurs został zorganizowany przez wydawnictwo płytowe ACTE PREABLE. Pan Marek Lipiec latach 2012 - 2013 był oficjalnym pianistą Trzeciego i Czwartego Międzynarodowego Festiwalu Fletowego w Poznaniu. W lutym 2013 roku występował z wybitnym flecistą francuskim Patrickiem Galloisem.

Mgr Marek Lipiec jest laureatem konkursów pianistycznych i festiwali m.in. w Choszcznie, Żaganiu, Kłodzku i Szczecinie. Uczestniczył wielokrotnie w kursach mistrzowskich, prowadzonych przez znakomitych pianistów, takich jak: W. Wojtal, G. Kurzyński, M. Niemira, K. Popowa-Zydroń, M. Hughes, M. Barbaro, T. Ovens, B. Bruno, R. O’Hora, N. Ben-Or, V. Nosina oraz kameralistów: P. Gallois, H. Svitzer, J. Schau, M. A. Epstein, A. Haraldsdottir, G. Sandvik, J. Shaw, R. Leone, M. Benedetti.

Od 2012 roku jest kierownikiem projektu badawczego Katedry Instrumentów Dętych pt. „Twórczość Lowella Liebermanna”. W 2013 roku otrzymał nagrodę III stopnia Rektora Akademii za przygotowanie parametryzacji Wydziału Instrumentalnego i został wydziałowym koordynatorem ds. wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji. Od roku 2015 pełni funkcję pełnomocnika Dziekana Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Poznaniu do spraw badań statutowych, otrzymał również zespołową nagrodę Rektora III stopnia za przygotowanie Wydziału Instrumentalnego do oceny PKA. Został wybrany na funkcję prodziekana Wydziału Instrumentalnego na lata 2016-2020. Pan Marek Lipiec zajmuje się głównie muzyką kameralną i pracą pedagogiczną na różnych poziomach szkolnictwa artystycznego.

Doktorant koncertuje w wielu miastach Polski prezentując szeroki zakres repertuarowy. W udokumentowanych ponad 100 koncertach od 2011 do 2016 roku wykonywał wszechstronny repertuar kameralny: Sonaty wiolonczelowe Beethovena, sonaty Brahmsa, Szostakowicza, Francka, dzieła skrzypcowe H. Wieniawskiego, bardzo szeroki repertuar fletowy, obojowy i fagotowy, a także tria Beethovena, Szostakowicza, Liebermanna oraz wiele utworów wirtuozowskich.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr **Marka Lipca p.t. „Koncepcja dialektyczna języka muzycznego Lowella Liebermanna – *coincidentia oppositorum* na przykładzie wybranych dzieł kameralnych”** składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz jego opisu. Dzieło artystyczne zawiera nagrania następujących utworów:

Lowell Liebermann:

Sonata na flet i fortepian op.23

1. Lento con rubato

2. Presto energico

Sonata na skrzypce i fortepian op.46

1. Adagio

2. Allegro energico

Trio nr 1 na skrzypce, wiolonczelę i fortepian op.32

Trio nr 2 na flet, wiolonczelę i fortepian op.87

Nagrania dokonano w Auli Nova Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu w dniach 4.03.2019, 15.03.2019 oraz 18.03.2019 roku. Reżyserem nagrania był dr Michał Garstecki.

Doktorant przedstawił bardzo ciekawą twórczość wybitnego amerykańskiego kompozytora Lowella Liebermanna znanego zwłaszcza z dzieł fletowych. Tu odkrywamy inne oblicze mistrza. Jego sonaty, a także tria uzupełniają niejako portret artysty ukazując nowe pomysły kompozytorskie oparte na starych wzorach z poprzednich epok. Przyczyniają się one do wzbogacenia jego twórczość i podkreślają jej znaczenie. Na tym tle ciekawie zaprezentował się Doktorant, mający znakomity warsztat pianistyczny, wrażliwość i wyobraźnię muzyczną oraz prawdziwy dar wspólnego, kameralnego muzykowania. Te cechy pianisty spowodowały, iż wykonania kolejnych, intrygujących utworów Liebermanna były zrozumiałe, logiczne, posiadające ważką akcję muzyczną i formotwórczą. Wirtuozowskie fragmenty giętko wplatały się w liryczne tematy fortepianu. Wspaniale dialogowały też z innymi instrumentami. Charakter tej muzyki, często szostakowiczowski, mający wiele konotacji z przeszłości, pozwalał wykonawcom wydobyć głębię wyrazu kolejnych utworów oraz zawarty w niej klimat wieloznaczności. Skala dynamiczna użyta w utworach oscylowała w kierunku mezzo forte i forte, piana pięknie brzmiące używane były rzadziej, choć chwilami można było zastosować je częściej. Niekiedy w trio na wiolonczelę, flet i fortepian brakowało wyrazistości brzmienia tematów wiolonczeli, która grała jakby z oddali. Mogłoby to być spowodowane ustawieniem mikrofonów podczas sesji nagraniowej, na które nie ma wielkiego wpływu wykonawca.

Świadoma i dojrzała klarowność muzycznego przebiegu pozwoliła Doktorantowi swobodnie spełnić wszelkie zalecenia kompozytora. Stworzył przekonującą stylistycznie i dźwiękowo prezentację dzieł Lowella Liebermanna. Jego precyzja artykulacyjna i operowanie czasem muzycznym w powiązaniu z logiką formalną utworów stworzyła przekonującą stylistycznie prezentację. Należy też podkreślić bardzo dobry poziom instrumentalny towarzyszących Doktorantowi współwykonawców. Interpretacja utworów przedstawiona przez mgr Marka Lipca jest na wysokim poziomie i oddaje idiom muzyki Liebermanna.

Część teoretyczna pracy pt. „**Koncepcja dialektyczna języka muzycznego Lowella Liebermanna – *coincidentia oppositorum* na przykładzie wybranych dzieł kameralnych**” jest opisem dzieł nagranych na płycie. Praca składa się z następujących części głównych:

Wstęp
I Kontekst
II Metoda
III Analiza
Zakończenie
Bibliografia
Streszczenie
Aneks
Przykłady nutowe
Spis utworów Lowella Liebermanna

Mgr Marek Lipiec przedstawił niezwykle szeroko i wnikliwie napisaną pracę, poświęconą twórczości Lowella Liebermanna. Praca składa się z trzech zasadniczych rozdziałów zawierających wiele podpunktów precyzyjnie wyjaśniających poszczególne zagadnienia. W pierwszym rozdziale autor omawia kontekst, w obrębie którego wyrosła twórczość amerykańskich kompozytorów, tj.: impresjonizm, muzykę narodową, neoklasycyzm, pojawienie się skali 12-dźwiękowej, amerykańską awangardę muzyczną, minimalizm, nowy romantyzm, postmodernizm. Na końcu rozdział zawiera biografię i sylwetkę Lowella Liebermanna. Drugi rozdział zatytułowany *Metoda* odnosi się do szeroko pojętych zagadnień dialektyki jako sposobowi postrzegania świata i narzędzia analizy. Autor odnosi się do dialektyki z perspektywy filozoficznej od starożytności do czasów współczesnych, uwzględniając jako dominujący *coincidentia oppositorum* (zbieżność przeciwieństw) termin użyty po raz pierwszy przez biskupa Mikołaja z Kuzy (ur. 1401 r w Niemczech). Trzeci rozdział to szeroko zakrojona analiza dzieł nagranych na płycie, odnosząca się do melodyki, dynamiki, artykulacji, rytmiki, problemów metrycznych, agogiki, faktury i harmoniki. Opisuje ogólne założenia interpretacji, poszczególne elementy dzieła, techniczne rozwiązania kompozytorskie. Wynikiem powyższej analizy jest opis języka muzycznego Lowella Liebermanna, który charakteryzuje się łączeniem elementów typowych dla poprzednich epok z osiągnięciami muzyki XX wieku. W swojej pracy Autor odniósł się do statutowego projektu badawczego prowadzonego na Wydziale Instrumentalnym poznańskiej uczelni. Bardzo cenne są użyte w opisie opracowania twórczości Liebermanna pochodzące z uczelni amerykańskich, często niedostępne dla polskiego odbiorcy. Doktorant przybliżył w ten sposób twórczość kompozytora oraz wykazał się głęboką wiedzą teoretyczną. Bardzo ciekawe jest podsumowanie i zakończenie pracy, w których ujęte są ostateczne wnioski i wyjaśnienia.

Praca napisana jest ładnym, literackim językiem, niekiedy tylko pojawiają się drobne literówki. Posiada w *Aneksie* wiele przykładów nutowych opisanych później utworów L. Liebermanna. Bibliografia jest imponująca i liczy ponad 100 pozycji w języku polskim i angielskim. Praca posiada także polskie i angielskie streszczenie treści.

Konkluzja

Praca doktorska mgr Marka Lipca pt. „**Koncepcja dialektyczna języka muzycznego Lowella Liebermanna – *coincidentia oppositorum* na przykładzie wybranych dzieł**

kameralnych” reprezentuje wysoki poziom artystyczny i merytoryczny. Dzieła nagrane na CD, ich interpretacja oraz opis są znaczącym osiągnięciem Doktoranta. Stanowią ważny wkład w poszerzenie wiedzy instrumentalnej oraz mają wpływ na rozwój dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez Doktoranta.

Stwierdzam, iż mgr Marek Lipiec wykazał się dużą wiedzą teoretyczną i praktyczną w zakresie swojej dyscypliny, a jego praca doktorska spełnia wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku oraz z dnia 03.10.2014 roku (Dz.U. z 2014 poz.1383) (z późniejszymi zmianami).

Prof. dr hab. Anna Wesołowska-Firlej
Akademia Muzyczna w Łodzi